

Rozpoznání pravého proroka

Texty na tento týden

Da 10,7–19; Dt 13,1–5; Iz 8,20; J 11,25; Sk 15,36–39; Jr 28,9.15–17

Úvodní text

„Milovaní, nevěřte každému vnuknutí, nýbrž zkoumejte duchy, zda jsou z Boha; neboť mnoho falešných proroků vyšlo do světa.“ (1J 4,1)

Pravý diamant patří k nejcenějším drahokamům na světě. Existuje však řada materiálů, které se dají zpracovat tak, aby se mu velmi podobaly, ale jsou bezcenné. Jak lze tedy zjistit, zda je diamant pravý nebo ne? Nejlepším způsobem je ho otestovat. Některé testy lze provést v domácím prostředí pomocí jednoduchých prostředků. Jiné vyžadují vybavení a odborné znalosti. Často platí, že k potvrzení pravosti nestačí jeden test, ale je jich třeba více. Jen tak si můžeme být jisti, že diamant je pravý.

Diamant je jedním z nejpevnějších materiálů na zemi. Díky své tvrdosti má schopnost odolávat velmi vysokým teplotám a dramatickým teplotním změnám. Pokud chceme diamant podrobit zkoušce, můžeme ho zahřát zapalovačem nebo hořákem a pak vhodit do studené vody. Zatímco pravý diamant zátěž vydrží, falešný pravděpodobně popraská!

Dar proroctví je cennější než jakýkoli diamant. Právě proto Bible opakovaně vybízí, abychom každého, kdo o sobě tvrdí, že je Božím prorokem, pečlivě zkoumali. V této lekci budeme hledat biblické zásady, podle nichž lze rozpoznat pravého proroka od falešného.

Osnova lekce

Lekce se zaměřuje na biblické principy rozpoznávání proroků a ověřování jejich poselství. Uvidíme, že pravý prorocký dar musí být vždy v souladu s Písmem, vyvyšovat Ježíše Krista a přinášet duchovní ovoce, které vede ke spasení.

- Dt 13,1–5: Nadpřirozené projevy nejsou automatickým důkazem pravosti (neděle)
- Iz 8,19.20: Písmo je nejvyšším měřítkem každého prorockého poselství (pondělí)
- 1J 4,1–3: Pravý prorok vždy vyvyšuje Ježíše Krista a jeho dílo (úterý)
- Mt 7,16–20: Pravost proroka se pozná podle ovoce jeho života a služby (středa)
- Jr 18,7–10: Porozumění podmíněným proroctvím a Boží věrnost (čtvrtek)

NADPŘIROZENÉ PROJEVY

¹Všechno, co vám přikazuji, budete bedlivě dodržovat. Nic k tomu nepřidáš a nic z toho neubeřeš. ²Kdyby povstal ve tvém středu prorok nebo někdo, kdo hádá ze snů, a nabídl ti znamení nebo zázrak, ³i kdyby se dostavilo to znamení nebo ten zázrak, o němž ti mluvil, když říkal: „Pojďme za jinými bohy,“ které jsi neznal, „a služme jim,“ ⁴neuposlechněš slov takového proroka nebo toho, kdo hádá ze snů. To vás zkouší Hospodin, váš Bůh, aby poznal, zda milujete Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší. ⁵Hospodina, svého Boha, budete následovat a jeho se budete bát, budete dbát na jeho přikázání a poslouchat ho, jemu budete sloužit a k němu se přimknete. (Dt 13,1–5)

Osobní studium

Během putování po poušti Hospodin mluvil ke svému lidu i o prorockém daru: „Řekl: „Poslyšte má slova: Bude-li mezi vámi prorok, já Hospodin se mu dám poznat ve vidění, mluvit s ním budu ve snu“ (Nu 12,6).

Prorocké poselství a povolání bývá často spojeno i s nadpřirozenými zkušenostmi, které převyšují chápání a představivost člověka. Prorok je osloven přímo Bohem, často prostřednictvím prorockých snů nebo vidění (např. Da 8,1; Iz 1,1; Sk 9,10), které mohou doprovázeny výraznými fyzickými projevy.

Jaké tělesné projevy zažil prorok Daniel, když měl vidění? Viz Da 10,7–19.

Daniel během vidění ztratil sílu a byl zcela závislý na Bohu. Přestože ti, kteří byli s ním, vidění neměli, pocítili Boží při-

tomnost natolik silně, že se zděšení rozutekli a schovali.

Bůh používá fyzické projevy, aby přitáhl pozornost k prorokovi a lidé si mohli všimnout prorockého poselství.

Co nás Dt 13,1–5 učí o prorockém daru?

Přestože viditelné projevy ukazují na přítomnost nadpřirozené moci, neznamená to automaticky, že člověk, který tyto jevy zažívá, je inspirován Bohem. Nadpřirozené věci může předvést i satan. Jeden důkaz sám o sobě nemůže stačit pro potvrzení prorocké služby. Tělesné projevy nestačí, je třeba prověřit učení a život proroka. Nadpřirozené projevy totiž nejsou zkouškou pravého prorockého daru. Abychom někoho mohli označit za Božího posla, musí mít všechny znaky, které popisuje Bible. Během dějin se totiž vyskytlo mnoho falešných proroků (viz Mt 7,15).

Aplikace

V některých kulturách jsou nadpřirozené úkazy běžnější než v jiných. Proč je důležité nepovažovat každý mimořádný jev automaticky za důkaz Božího působení?

SOULAD S BIBLÍ

¹⁹Řeknou vám: „Dotazujte se duchů zemřelých a jasnovidců, kteří sípají a mumlají.“ Což se lid nemá dotazovat svého Boha? Na živé se má ptát mrtvých? ²⁰K zákonu a svědectví! Což oni neříkají takové slovo, že mu z něho nevzejde jitřní záře? (Iz 8,19.20)

Osobní studium

Ačkoli si my lidé často protiřečíme a klameme, Bůh nelže (viz Nu 23,19). Tuto skutečnost odhalují i poselství, která Bůh dává lidem prostřednictvím proroků. Jeho neměnná pravdomluvnost bude patrná i v prorockých poselstvích, která dává.

Co se o prorocích dozvídáme z Hospodinových slov v Iz 8,19.20?

Bible je vždy nejvyšším měřítkem každého jednání a všech slov, která o sobě tvrdí, že jsou inspirována. Prorocké poselství je třeba vždy ověřit na základě toho, co říká Bible. Pravý prorok nikdy nebude protiřečit biblické pravdě, nebude ji zlehčovat ani od ní odvádět. Proto je znalost Písma tak důležitá pro každého, kdo chce následovat Hospodina a nechce se nechat oklamat falešnými učiteli nebo proroky.

Ve Starém a Novém zákoně proroci často vyzdvihovali své předchůdce a odkazovali se na jejich spisy jako na měřítko vlastní prorocké služby. Bibličtí proroci odhalují nový, jasnější pohled na Boží plány a cestu spasení, ale nikdy nejsou v rozporu se

základními principy a koncepty, které již Bůh v minulosti dal.

Co se z textů 2Pt 1,19–21; Ř 15,4 a Jk 1,17 můžeme dozvědět o Bohu a prorockých poselstvích, která nám dal v průběhu dějin?

Základ našeho pochopení plánu spasení vychází z prvního prorockví, které vyslovil samotný Hospodin v Gn 3,15. Obětní systém byl ilustrací tohoto plánu, ale podrobnosti o tom, jak Boží Beránek, Ježíš Kristus, přijde, jak bude žít a jak zemře za lidstvo, byly postupně objasňovány v pozdějších prorockvích. Biblický záznam ukazuje, že Bůh odhaluje pravdu tehdy, když je jeho lid schopen ji pochopit. To umožňuje, aby se chápání pravdy prohlubovalo s každou novou generací. Právě takto rozumíme podstatě „odhalování pravdy“ nebo „postupného zjevení“. Znamená to, že pozdější generace bude mít často hlubší pochopení Boží pravdy než generace předchozí.

Existuje však jeden klíčový bod, který je třeba vždy znovu zdůraznit: nová zjevení nikdy nebudou v rozporu s pravdou, kterou Bůh dal předtím.

Aplikace

Jak tě zkušenost s postupným poznáváním Boží pravdy vede k větší důvěře v Boží vedení? Jak můžeš dnes prosit Ducha svatého, aby tě vedl k hlubšímu porozumění Písmu ve správný čas?

KRISTOVO VTĚLENÍ

Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. (J 3,16)

Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti. (2K 5,21)

Ježíš jí řekl: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít.“ (J 11,25)

¹⁴Protože máme mocného velekněze, který vstoupil až před Boží tvář, Ježíše, Syna Božího, držme se toho, co vyznáváme. ¹⁵Nemáme přece velekněze, který není schopen mít soucit s našimi slabostmi; vždyť na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu. (Žd 4,14,15)

Osobní studium

Podle 1J 4,1–3 je jedním ze základních měřítek pravého proroka jeho vztah k Ježíši Kristu. Zkouška víry v Ježíšovo vtělení rychle vyloučí lidi, kteří tvrdí, že jsou proroky, ale patří do různých jiných světových náboženství. Podobně by to bylo i s těmi, kdo tvrdí, že jsou věřící, ale nehlásí se k žádnému konkrétnímu náboženství. Bible říká, že „každé vnuknutí, které nevede k vyznání Ježíše, z Boha není“ (1J 4,3).

Když Jan psal tyto verše, myslel na falešné učitele, kteří hlásali, že Ježíš nebyl lidskou bytostí, ale že se za člověka jen vydával. Tato zkouška však jde dál. Neříká jen to, že prorok by měl souhlasit s tím, že Ježíš byl skutečnou osobou, která žila na zemi. Tomu věří většina křesťanů. Jan se v té době zabýval konkrétním problémem, který byl v jeho době aktuální. Janova prorocká slova, přestože byla potřebná pro konkrétní situaci, však obsahují důležité pravdy i pro pozdější generace.

Co se o Ježíšovi dovídáme z veršů J 3,16; 2K 5,21; J 11,25; Žd 4,14,15; J 14,1–3?

Praví proroci musí věřit, že Ježíš byl vtělený Bůh, a přitom skutečný člověk. Musí také přijmout úplnou pravdu o Ježíši – o jeho poslání, bezhříšném životě, usmiřující smrti, vzkříšení a velekněžské službě v nebi a o jeho druhém příchodu. Jde o víc než jen o intelektuální souhlas s tím, že Ježíš žil na zemi. Ježíš musí být v centru prorokova učení, nejen nějakým přílepkem. Poselství proroka by mělo vést lidi k úzkému vztahu s Ježíšem, který dává spasení.

Prorocké slovo inspirované Duchem svatým je Božím světlem, které v nás rozhání tmu, dokud v našich srdcích nezazáří Ježíš jako jítřenka. Prorocký dar nás má vést ke spojení s Ježíšem a má nám k němu ukazovat cestu.

Proroci, kteří vyvyšují Ježíše (Sk 4,12), se nebudou snažit vytvářet si vlastní náslodovníky ani nebudou vyvyšovat sami sebe. Budou připraveni sloužit a nebudou zneužívat ty, ke kterým byli poslání. Zároveň, jak uvidíme zítra, Boží proroci byli lidé z masa a kostí – a tak jako my ostatní, i oni byli hříšníci, kteří potřebovali evangelium.

Aplikace

Ježíš je zároveň plně Bohem i plně člověkem, zemřel místo nás a nesl trest za naše hříchy. Proč je to pro naši víru tak zásadní? Co by se stalo s evangeliem, kdybychom některou z těchto pravd opustili?

DOBŘÉ OVOCE

³⁶Po nějaké době řekl Pavel Barnabášovi: „Navštivme opět naše bratry ve všech městech, kde jsme kázali slovo Páně, a podívejme se, jak se jim daří.“ ³⁷Barnabáš chtěl s sebou vzít také Jana Marka. ³⁸Pavel však nepokládal za správné vzít ho s sebou, poněvadž je opustil v Pamfylii a v práci s nimi nepokračoval. ³⁹Vznikla z toho taková neshoda, že se spolu rozešli: Barnabáš vzal s sebou Marka a plavil se na Kypr... (Sk 15,36–39)

Osobní studium

V kázání na hoře (Mt 5–7) Ježíš nastínil základy křesťanské církve. Zdá se, že prorocká služba měla být součástí těchto základů. Nakonec Ježíš varoval před falešnými proroky slovy: „A tak je poznáte po jejich ovoci“ (Mt 7,20).

Kvalitu ovoce lze posoudit až po určité době. Tím, že vidíme prorokův charakter a sledujeme, jaké výsledky nese jeho poselství, můžeme zjistit, zda tento prorok přitahuje ostatní k Bohu, nebo je od něho odvádí.

Přečti si Jon 1,1–3; Sk 15,36–39 a Ga 2,11–14. Co se z těchto veršů dozvídáme o Božích služebnících a prorocích?

To, že je někdo prorokem, z něj nedělá automaticky bezhříšného nebo neomylného člověka. Na biblických příkladech Jonáše, Pavla, a dokonce i Petra vidíme chyby a charakterové nedostatky. Jedině Bůh je bez chyby. Každý z jeho služebníků je poznamenán hříchem a dopouští se chyb a selhání. Podobně jako my všichni, i proroci mají své slabosti, ale jejich život musí mít jasné nasměrování k Bohu. Proroci nesmějí

znehodnocovat svou službu způsobem života, který je v rozporu s předávaným poselstvím.

Žádný prorok dokonale nenapodobuje Ježíšův příklad, ale pravý prorok je oddaný principům a životu zrcadlícímu Boží království (Mt 7,16–20). Na každého, kdo o sobě tvrdí, že je Božím poslem, a přitom jeho životní styl očividně odporuje poselství, které nese, bychom se měli dívat s podezřením.

Přestože je prorocké povolání náročné, mnozí proroci během své služby přinášeli „dobré ovoce“. Mojžíš úspěšně vedl Izrael přes nehostinnou poušť (Dt 34,10–12). Ageova věrnost povzbudila obyvatele Judska, aby začali s přestavbou druhého chrámu, která byla na devatenáct let pozastavena (Ag 1,12). Izajáš neochvějně sloužil během vlády čtyř judských králů, vedl lid bouřlivým obdobím a ukazoval na Mesiáše (Iz 53,4–6). Nemůžeme zapomenout ani na Danielovo upřímné vyznání (Da 9,15) nebo Jeremjášovu oddanost plnou slz (Jr 9,1). Přestože byli často pronásledováni a ponižováni, Boží proroci vždy projevovali upřímnou lásku k Bohu a k jeho lidu. Právě to bylo znakem jejich služby.

Aplikace

Stalo se ti, že ses zklamal v jednání nebo charakteru Božích služebníků ve tvém okolí? Jak důležité poučení si můžeš z této zkušenosti vzít?

NAPLNĚNÁ PROROCTVÍ

⁷Jednou promluvíím proti pronárodu a proti království, že je vyvrátím, podvrátím a zničím.

⁸Avšak odvrátí-li se onen pronárod od zla, jež páchal a proti němuž jsem mluvil, budu litovat toho, že jsem zamýšlel způsobit mu něco zlého. ⁹Jindy promluvíím o pronárodu a o království, že je vybuduji a zasadím. ¹⁰Budou-li se však dopouštět toho, co je zlé v mých očích, a nebudou mě poslouchat, budu litovat toho, že jsem slíbil prokázat jim dobré věci. (Jr 18,7–10)

Osobní studium

Lidé si často představují proroka jako někoho, kdo předpovídá budoucnost. To je však jen jeden aspekt jeho služby. Poslání proroka je mnohem širší. Proroci vedou lidi k Božímu slovu a poskytují rady, varování a povzbuzení.

Proroci pomáhají lidem poznat budoucí události a připravit se na ně. Jaký je další důvod pro předpovídání budoucnosti? (Jr 28,9.15–17)

Splněné předpovědi jsou dalším způsobem, jak můžeme ověřit pravost proroka. To, co pravý prorok předpovídá ve jménu Hospodina, se nakonec naplní. „Nuže, promluví-li prorok jménem Hospodinovým a věc se nestane a nesplní, nepromluvil to slovo Hospodin. Opovázlivě je mluvil ten prorok sám; nelekej se toho“ (Dt 18,22). Použití tohoto kritéria však není vždy jednoduché. Některá biblická proroctví jsou totiž podmíněná. Jejich

naplnění závisí na tom, jak lidé zareagují na Boží výzvu.

Typickým příkladem je Jonášovo poselství v Ninive. Jeho proročká slova se zdála být jasná a úderná: „Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno“ (Jon 3,4). Přesto ke zničení města nedošlo. Proč?

Co se z úvodního textu (Jr 18,7–10) můžeme dozvědět o podmíněném proroctví?

Podmíněná proroctví jsou taková, jejichž naplnění závisí na tom, jak lidé reagují na Boží poselství. Pokud lidé změní svůj postoj a chování, předpovídaná událost se nemusí uskutečnit. Obyvatelé Ninive si Jonášovu předpověď vzali k srdci, pokorili se před Bohem a činili pokání, Proto Hospodin od zamýšleného soudu ustoupil (Jon 3,10). Když pozdější generace na toto proročké varování zapomněly a Ninive se opět stalo zlým a krutým městem, Bůh ho zničil.

Bůh na rozdíl od nás zná budoucnost. Naše rozhodnutí ve velké míře určují naši budoucí realitu.

Aplikace

Přečti si J 14,1–3; Tt 2,13 a Zj 21,1–3. O jaké naději pro nás se mluví v těchto verších? Proč nám Ježíšova smrt zaručuje naplnění této naděje?

„OKUSTE A UŽŘÍTE“

Přijetí prorockého daru Ellen Whiteové provázely od samého počátku podobné otázky a pochybnosti, jakým čelili mnozí bibličtí proroci. Již po prvním vidění Ellen G. Whiteové v prosinci 1844 někteří lidé zpochybňovali pravost jejího povolání. To vedlo adventisty zachovávající sobotu (později adventisty sedmého dne) k vypracování argumentů na podporu prorockého daru Ellen G. Whiteové.

Za prvé, nabídli teologické zdůvodnění existence daru proroctví v době konce. Argumentovali tím, že Bible podporuje novodobé projevy daru proroctví. Na základě Jl 3,1.2; Zj 12,17 a dalších textů Písma bude prorocký dar přítomný v „posledních dnech“ a měl se stát „identifikačním znakem“ pozůstatku Božího lidu. (Viz Pfandl Gerhard, „The Gift of Prophecy and God's Remnant Church“, *The Gift of Prophecy*, kap. 4.)

Za druhé, první adventisté si všimli, že dar Ellen Whiteové měl na věřící pozitivní vliv. Její prorocká vysvětlení například pomohla sjednotit věřící, kteří se zúčastnili konferencí o sobotě koncem čtyřicátých let 19. století. Pomohla urovnat spory a neshody při chápání důležitých biblických nauk. Její dar přinášel „dobré ovoce“ i v následujících desetiletích a její spisy měly velký vliv na formování společenství a věrouky adventistů sedmého dne.

Třetí argument pro obhajobu Ellen G. Whiteové se týká nadpřirozených prvků během jejího vidění. Jak jsme již uvedli, vykazovala během vidění nadpřirozené projevy – mimo jiné uváděla fakta a okolnosti, které jí nebyly známy, odhalovala budoucí události, projevovala nadlidskou sílu a nebyla schopna ovládat nebo ovlivňovat načasování svých vidění.

Adventisté sedmého dne i dnes zdůrazňují tyto argumenty podporující platnost daru Ellen G. Whiteové. Přestože jsou tyto argumenty opodstatněné, silným „důkazem“ jejího daru je osobní zkušenost s jejími spisy. Jak nabádal žalmista David: „Okuste a užříte, že Hospodin je dobrý“ (Ž 34,9). Nejspolehlivější cestou ke zhodnocení její prorocké služby je proto studium jejích spisů spojené s modlitbou.

Jako vhodný začátek bývá doporučována kniha *Cesta ke Kristu* nebo její rozšířená varianta *Cesta k vnitřnímu pokoji*. Potom pokračujeme pětidílnou sérií *Velké drama věků*, která sleduje téma velkého sporu od Genesis až po Zjevení.

Více informací naleznete na stránce <https://whiteestate.org/absg/9>.